

Over stunts gesproken

Mijn halsoverkop plotse ziekenhuisopname was een eyeopener, voor zover ik die al nodig had. Ik werd er nog weer eens even fijntjes doch angstaanjagend nadrukkelijk op gewezen wat een geweldig krachtige vrouw mijn vrouw was. Hoe onbeschrijflijk (dat gaat u merken als u dit stuk uitleest, ik ga het niet voor elkaar krijgen om in woorden te vatten hoe bewonderenswaardig zij dat deed) moedig zij telkens opnieuw de steeds nieuw de kop opstekende gezondheidskwalen die op haar pad kwamen (lees: gretig bezit namen van wéér een stuk van haar lichaam en haar geest) het hoofd bood. Daar koos ze voor, denk ik. Ik zou moeten zeggen: ‘Dat weet ik zeker,’ maar zelfs ik weet dat niet zeker. En ik was altijd naast haar. Ze koos ervoor omdat ze weigerde zich uit het veld te laten slaan door factoren waar een mens geen enkele invloed op heeft. Je moet het maar kunnen. Want een type dat lijdzaam de ellende onderging was ze geenszins, ze was ijzersterk, gelooft u mij. Ze was niet van de hangende pootjes of wegen van minste weerstand. Wat haar overkwam, ze deed er alles aan om het de baas te kunnen zijn, en als dat niet mogelijk bleek (want opnieuw iets slopend chronisch), ging ze, vertrouwend op de medisch specialisten, de kwaal te lijf. Gaf hem een plek waar hij dusdanig lag dat zij er gedoseerd mee om kon gaan. Acceptatie heet dat. Samen hand in hand.

Ik heb in die paniek, mijn doodsangst (echt waar) en het onderzoekedoe in het ziekenhuis gelezen wat ik eerder altijd enkel vanaf de zijlijn zag. (Want je bent dan wel de echtgenoot die 100% betrokken en ondersteunend naast haar wilt staan en staat, je voelt niet wat zij voelt. Je ziet het gebeuren en hebt met haar te doen – dat is onontkoombaar – en probeert er voor haar te zijn, maar meer kun je niet doen.) En wat ik al zei hè, tel-kens weer. Kwaal na kwaal. De ene gestapeld op de reeds imposante stapel andere. En het was veel hoor, schadelijk en ontmoedigend genoeg voor vier mensenlevens. Ik heb, zelf heel eventjes zijnde het slachtoffer, gezien wat zij toch maar mooi allemaal heeft... geleden, sorry, ik kan er even geen ander woord voor vinden. Wat een vechter heb ik altijd naast me gehad.

Nee, ik moet het anders formuleren: wat heb ik altijd naast een krachtpatser mogen staan. En eerlijk gezegd, als ik terugdenk aan die donderdagavond dat ik de spoedeisende hulp werd binnengereeden, weet ik niet of ik aan zou kunnen wat zij allemaal kon. Juist daarom moet ik dat, vind ik. Zij zou het nooit van mij eisen – maar ik leg het mezelf op. Simpelweg omdat het moet.

Maar als mij zou overkomen wat haar uiteindelijk... Op het eind... Haar laatste klap, met bovendien nog weer alle complicaties. Eerlijk, ik weet niet of ik haar moed heb.

En ze komen binnen, die ambulancemannen – drie man sterk in dit geval –, en ze nemen de boel over. Jij zit zwaar en ontwapend op een stoel middenin je eigen huiskamer en ze nemen het over. En je vindt het goed, sterker: je bent er blij mee. Doe wat jullie willen pak een biertje bak een tosti richt mijn kamer maar anders in roof de hele boel maar leeg het kan me niet schelen. Ze zetten zware koffers op je dierbare meubels en je vindt het goed. Ze banjeren breed door je huis en je vindt het goed. Ze pakken injectiespuiten en ampullen en cardioplakkertjes uit en plempen je hele tafel vol met verpakkingsmateriaal en plastic troep en je vindt het goed. Je bent allang blij. Ze komen je redden. Zij zijn binnen en jij weet dat het goed komt. Vanaf nu denken en doen zij voor jou, je hoeft zelf niet meer. Ze zetten een spuit adrenaline in je bovenarm. Ze nemen de situatie over. En jij laat alles los.

Het moeten haast wel de pijnboompitten geweest zijn, ik zou het niet anders kunnen bedenken. Boosdoeners in de pasta. Achteraf verbaast het me overigens nog steeds dat de mevrouw van de huisartsenpost me kon verstaan aan de telefoon. Mijn lippen en mijn tong waren toen inmiddels opgezwollen tot drie keer hun normale omvang, zo benauwd, mijn keel van binnen dichtgeknepen dik, ik had het idee dat ik ging stikken.

Tijdens het eten merkte ik al wel iets, maar dat bleef beperkt tot een lichte tinteling in tong en lippen, en dat kende ik wel. Dus daar besteedde ik niet al teveel aandacht aan. Dat had ik eerder gehad, jaren terug, als ik kiwi at. Sindsdien eet ik geen kiwi meer. Ik kan goed leven zonder kiwi, zo simpel kan het soms zijn. Dus ik liet de

laatste paar happen pasta op mijn bord liggen en stopte met eten. Na een paar minuten zou het vanzelf wel weer overgaan. Maar ditmaal niet. Nu zette het proces door.

Tegen de tijd dat ik begreep dat ik iets moest ondernemen, bleek ik al nagenoeg onverstaanbaar, althans dat kreeg ik door toen ik mezelf hoorde praten tegen de dame aan de telefoon. Een volgende keer kunt u beter 112 bellen, kreeg ik later in het ziekenhuis te horen. Maar ik had toen nog geen idee hoe ernstig de situatie was.

Ik lig op de brancard te rillen en te schudden in de ambulance. Met gillende sirene word ik naar het ziekenhuis gebracht, een blauwe gloed omhult ons tollend door het donker van de stad.

Zodra ik van de brancard op het smalle onderzoeksbed van de Spoedeisende Hulp ben overgeheveld, begint het medische vragenurtje. Controles. Bloedafname. Thermometer. Bloeddruk. Infuus. Nog meer, weet ik veel.

‘Uw dochter komt er zo aan’ zegt de verpleegkundige. Ze had met de SEH gebeld om te overleggen of ze kon komen. Tja, vanwege de coronamaatregelen werd wel een strenger beleid gehanteerd, kreeg ze te horen, dat zou ze uiteraard begrijpen, en was ze zelf niet verkouden? Maar goed, één persoon bij de patiënt moest wel kunnen. Bij mij thuis was ze er ook, ze kwam tegelijk met de ambulance aan. Toevallig hadden we elkaar rond etenstijd aan de telefoon gehad, dus ze was op de hoogte.

Als Gonneke de onderzoekskamer binnenkomt en mij ziet liggen, vraagt ze of ik het warm heb. Nee, en ook geen koorts, weet ik omdat ik zojuist ben getemperatuurd. Hoezo? Ze zegt dat ik een knalrooie kop heb. De verpleegkundige bevestigt het. Als we verder kijken, blijkt ik ook grote rode vlekken te hebben op mijn bovenlichaam en armen. Goddank ben ik al wel minder benauwd. De zwelling van mijn mond en keel is niet erger geworden, maar neemt enigszins af, zij het slechts langzaam. Mondjesmaat, zal ik maar zeggen.

Gisteren apte ik de kinderen nog flauwe grapjes over dat hun veters los zaten. Nu lig ik me hier een stuk minder lollig te voelen. Nou is dit natuurlijk ook een geintje waar geen grappenmaker ooit tegenop kan. 1 april met verlengsnoer. Kikker in je lip. Die d’r nooit meer uit wip.

Vermoedelijk (ik zeg: ongetwijfeld) is het inderdaad een allergische reactie op iets wat ik heb gegeten, een anafylactische shock. Ik zal een nacht in het ziekenhuis moeten blijven, ter observatie. Dan krijg ik morgen een EpiPen mee naar huis, die zal ik voortaan bij me moeten dragen; als eerste noodprik adrenaline voor het geval het me nog een keer mocht overkomen. En dan binnenkort een afspraak bij de allergoloog.

Maar eerst een nachtje in een ziekenhuisbed. Ik lig in een tweepersoonskamer. De vrouw in het bed naast me ligt te hoesten. Ik hoop maar dat ik een beetje kan pitten.

‘Here comes the part where the stunt double plays’ prevel ik. Soms is dat even nodig.

Eerste Paasdag twintigtwintig. Ik zit in het zonnetje te lunchen op mijn balkon. Een mild windvlaagje wappert ritselend de stroken van het vliegengordijn naar buiten.

Ik kijk naar de deuropening en denk: ‘Hé, leuk. Hanny komt ook even buiten zitten.’

Dan besef.

Ik kan u zeggen, dan smaakt de eerstvolgende hap van je broodje naar ontgoocheling.

Zo’n eerste ochtend van het weekend vult zich doorgaans met de dingen waar zulke ochtenden zich nu eenmaal mee vullen. Dat was vandaag niet anders. Ik heb de boodschappen in huis. De eerste was is klaar.

Ik sta in de keuken een tosti te bakken. Het is inmiddels middag. Op het aanrecht staat een lege wodkaflles. Het is de fles die ik ruim een jaar geleden kreeg van mijn broertje en zijn vrouw, toen ze de woensdag nadat Hanny was overleden langskwamen. Hart onder mijn riem. Gisteravond heb ik er het laatste glas van gedronken. En ik sta me af te vragen of ik hem misschien moet bewaren, als souvenir, deze symbolische fles. De wodka die me in de eerste weken van mijn rouw regelmatig de roes verschaft die ik nodig had, en me tijdens de SamenLoop voor Hoop ’s nachts warm hield.

Met de tosti en een beker melk loop ik naar de huiskamer. Als ik het spul op tafel zet, maakt mijn telefoon een geluidje. Een appje. Van mijn broertje. Hij schrijft dat zijn vrouw en hij uit elkaar gaan. Bam, een donderslag. De hemel is volslagen helder. Negentien jaar getrouwd, drie kinderen. Kut. Terwijl ik het bericht lees, vult de stem van Claudia de Breij de kamer. ‘Dus hef het glas op de verliezers en proost op wat ooit was’ zingt ze. Toeval bestaat dan misschien niet, maar ik breek mijn nek zowat over de bizar buitelandse puzzelstukjes op mijn pad.

Gisteravond was ik begonnen met het schrijven van een laatste aanvullende alinea voor mijn boek. Een stukje over de dagen van Hanny’s chemobehandeling; hoe zorgzaam en liefdevol de verpleegkundigen destijds voor haar (en mij) waren, zo betrokken. En terwijl ik schreef, wist ik weer hoe goed dat toen voelde.

Vanmorgen ging ik verder met schrijven. Zojuist las ik dat het vandaag, 12 mei, Internationale Dag van de Verpleging is. Ik wist dat niet. Soms gaan puzzelstukjes uit zichzelf op de juiste plek liggen.

‘Wil jij er nog eentje voor me maken?’ hoor ik een stem zeggen.

Ik zit met een spannend boek te bakken in de zon. Hemelvaartsdag 2020, de middag heeft zijn eerste helft beleefd en ik begin dorst te krijgen. De stem in mijn hoofd die de vraag stelt is de hare. Het is haar stem.

‘Wat bedoel je, wat moet ik voor je maken dan?’ vraag ik.

‘Een mixje, wodka met sap.’

‘Dat wil ik wel doen hoor, maar waarom kun je dat zelf niet?’ zeg ik gekscherend terwijl ik al opsta.

‘Jij maakt ze altijd veel lekkerder dan ik...’

Weer word ik geraakt door een aangrijpend gevoel van nooit meer. Definitief. Nooit. Meer. Brok in mijn keel. Ik voel mijn ogen vochtig worden.

Achter het glas-in-looddeurtje van het dressoir staat nog een fles Licor 43, weet ik. Er zit niet veel meer in, hooguit nog een laatste laagje, twee vingers, meer zal het niet zijn. Het is niet mijn drankje, nooit geweest. Te zoet. Maar wel van haar. Ik besluit er een mixje van te nemen, met jus d’orange. Omdat ik ze kennelijk zo lekker kan maken. Als een glas zoete troost. Proost, mop.

(Trouwens, even iets heel anders – nou ja, eigenlijk helemaal niet heel anders, maar afijn –, ik heb ontdekt dat als ik een keer geen zin heb in veel vaat, dat je wijn ook prima zo uit de fles kunt drinken. Deze tip is gratis. Ik bedoel, als dat met bier kan, waarom dan niet met wijn. Of wodka en whisky. Ha, ik maak voortaan geen glas meer vuil.)

Soms ben ik wat aan het doen in huis, wat dan ook. En dan loop ik te zingen. Eerst ben ik me er niet bewust van, maar dan hoor ik mezelf opeens zingen. En dan denk ik: waarom loop ik godverdomme te zingen. Mijn vrouw is dood. Dan zing je toch niet.

Gegeven de omstandigheden ben ik doorgaans gelukkig. Gelukkiger dan ik me een jaar geleden voor kon stellen. En daar schaam ik me voor. Want dat zou niet moeten mogen. Ik schaam me echt kapot.

*And it's killing me that you're not here with me
I'm living happily, but I'm feeling guilty
Oh you won't believe the wonders I can see
This world is changing me, but I'll love you faithfully*

Morgenochtend om half negen moet ik bij de allergoloog zijn. Dan is het 25 juni. Eindelijk, zou ik haast zeggen. Al sinds mijn anafylactische shockavontuur begin april en de paniek en de ambulance met zwaailicht en sirene en de nacht in het ziekenhuis vermijd ik alle eetwaar die mij verwant lijkt aan de vermeende boosdoener: de pijnboompit. Ik eet dus al bijna drie maanden geen noten en pinda's en alles wat daarmee samenhangt. Ik neem geen risico, nee dank u. Lees consequent de ingrediëntenlijstjes op elke levensmiddelverpakking. Even leven zonder satésaus en pindakaas. En bij elke lichte prikkeling die ik in mijn tong en lippen voel denk ik: o jee, ik zal toch niet.

Mijn bezoek aan de internist-allergoloog, ik ben er al dagen de hele dag mee bezig. Begrijp me goed, ik zie er niet tegenop. Helemaal niet, het lijkt me geen ernstig gebeuren en ik weet heus wel dat het niks voorstelt. Maar ik moet voor mijzelf naar het ziekenhuis, naar een specialist. Niet voor haar. En niet met haar. Ik ben bezig er een dingetje van te maken.

proef de woorden van de winter / licht verkoelend / met een
zomerdag op schoot / stukken mooier dan voorspeld / en toch geen
ijs in mijn Campari / altijd puur

O ja, nu wilt u vast ook weten wat de uitslag was van de allergietest.
Die bevestigde gelukkig wat ik al vermoedde. De conclusie van de
allergoloog luidde:

1. anaphylaxis door allergie voor pijnboompit (pine nut) en ook
allergie voor kiwi;

2. verhoogd anaphylaxis risico bij volgende consumptie van
pijnboompit en mogelijk ook bij kiwi.

Dat tweede punt vind ik – als je 1. hebt gelezen – eerlijk gezegd
nogal een open deurtje, maar goed. Zo'n man wil toch ook zijn
briefpapier een beetje interessant gevuld krijgen, zullen we maar
zeggen. Maar als je dan als beleid gaat formuleren: 'Consumptie
vermijden van pijnboompitten en kiwi is aanbevolen om een
volgende anaphylaxis te voorkomen'... Dan sla je als arts vind ik
toch wel een tikkeltje door, of ligt dat aan mij?

Goed, hij schrijft er nog bij dat ik 'in geval van recidief
anaphylaxis door accidentele consumptie' die EpiPen in mijn dijbeen
dien te rammen en 112 moet bellen, wat ik dan wel weer goed-
bedoeld advies vind. Maar qua woordkeuze begint hij op dit punt al
behoorlijk in herhaling te vallen. In de laatste alinea's van de brief
gebruikt hij het woord 'anaphylaxis' nog vijf keer. Kijk, dan ben je
mij kwijt. Zo dubbelop. Nee maar echt. Persoonlijk vind ik zo'n brief
onnodig verwarringsrisicoverhogend geformuleerd, dat wil ik toch
even gezegd hebben. Mijn vrouw zou mij een zeikerd noemen.

© 2020 Theo Bennes

(Stunt double, Tony Sly 2004)

(Proost op de verliezers, Claudia de Breij 2019)

(Killing me, Luke Sital-Singh 2017)